

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство молоді та спорту України**

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації**

Вища лінгвістична школа в Ченстохово (Польща)

Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Білорусь)

Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Болгарія)

Благодійний Фонд The LEGO Foundation (Королівство Данія)

Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»

Національна академія педагогічних наук України

Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Бердянський державний педагогічний університет

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огіска

Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СВІТОВІ ОСВІТНІ ПРАКТИКИ, УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(6-8 червня 2019 р., м. Мелітополь, Україна)**

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)

О 75

Рекомендовано до друку вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
Протокол № 14 від 28.05.2019 р.

О 75 Особистісно-професійний розвиток учителя Нової української школи: світові освітні практики, український контекст: Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (6-8 червня 2019 р., м. Мелітополь, Україна) / Ред.-упоряд. Дубяга С. М., Яковенко І. О. Мелітополь: ФОП Одронор Т.В., 2019. 315 с.

ISBN 978-617-7566-80-8

У збірнику висвітлено головні напрацювання щодо реалізації Концепції Нової української школи. Обґрунтовано необхідність змін змісту і структури організаційно-методичного забезпечення, пошуку інноваційних підходів, активних форм і методів навчання. Визначено особливості готовності педагогів до змін в умовах впровадження Концепції Нової української школи. Зроблено акцент на важливості професійного розвитку сучасного вчителя.

Друкується в авторській редакції.

ISBN 978-617-7566-80-8

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)

©Автори матеріалів, 2019

ЗМІСТ

Акулова Надія Юріївна

Атрошенко Ганна Іванівна

**ТЕХНОЛОГІЯ “STORYTELLING” НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ:
ДО ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ
В МЕЖАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 10**

Арабаджи-Донець Лілія Іванівна

Арабаджи-Тіпенко Людмила Іванівна

**РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ
НА УРОКАХ ХІМІЇ 13**

Бабуха Володимир Анатолійович

**ТРИГНОЗИСНИЙ МЕТОД ПІЗНАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ
ПРОЦЕСУ МИСЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 16**

Батарейна Ірина Олександрівна

ВИХОВНА РОБОТА З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ УКРАЇНИ 29

Бельчев Павло Васильович

Ларкін Владислав Олександрович

**ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТОРЬКОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ
ПРИ НАВЧАННІ РОБОТОТЕХНІКИ 34**

Бельчев Павло Васильович

Раділова Христина Ігорівна

**МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ
У НАВЧАННІ ФІЗИКИ 40**

Бельчев Павло Васильович

Сурженко Вікторія Євгенівна

**ІНТЕРАКТИВНІ ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ
ТА ЇХ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ФІЗИКИ 45**

Воровка Маргарита Іванівна

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ
КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ 50**

Gritchenko Tetyana

**JUNIOUR SCHOOLCHILDREN’S GAME ACTIVITIES:
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS 56**

<i>Гудзь Віктор Васильович</i> <i>Ситник Олександр Миколайович</i> <i>Таравська Яна Володимирівна</i>	
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НА ТЛІ СУЧАСНОГО ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ВИКЛИКУ	60
<i>Гузій Наталія Василівна</i> <i>Тадеуш Олена Миколаївна</i>	
ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА-ОРГАНІЗАТОРА КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І РЕКРЕАЦІЇ.....	64
<i>Гурова Тетяна Юріївна</i> <i>Гуров Сергій Юрійович</i> <i>Авраменко Карина В'ячеславівна</i>	
ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ НА ОСНОВІ МЕДІАОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	75
<i>Деркачова Ольга Сергіївна</i>	
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ” У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	80
<i>Дубяга Владислава Ігорівна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ У НАВЧАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ	85
<i>Єрмоленко Світлана Іванівна</i>	
КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ТА ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	92
<i>Жиряков Олександр Юрійович</i> <i>Замуруйцев Олексій Вікторович</i> <i>Жиряков Костянтин Олександрович</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	97

<i>Журавльова Лариса Станіславівна</i>	
ПОЛПАРАДИГМАЛЬНИЙ ПІДХІД У СТРАТЕГІЇ КОМПЛЕКСНОЇ РОБОТИ З МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ДИСГРАФІЄЮ.....	101
<i>Забавляєва Тетяна Анатоліївна</i>	
<i>Пюрко Владислав Євгенович</i>	
РОЛЬ ГЕЙМІФІКАЦІЙНОГО ЕЛЕМЕНТУ В ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ ТА АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	106
<i>Зотова Валентина Георгіївна</i>	
<i>Копейцева Людмила Петрівна</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА: ВЕКТОРИ ОНОВЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	111
<i>Казакова Світлана Михайлівна</i>	
<i>Пюрко Владислав Євгенович</i>	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК КОМПОНЕНТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ.....	115
<i>Казьміна Наталя Олександрівна</i>	
<i>Фаліна Галина Миколаївна</i>	
<i>Кірсанова Світлана Станіславівна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	121
<i>Калінкіна Анна Дементіївна</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ ЧЕРЕЗ РОЗВ'ЯЗОК ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАДАЧ	126
<i>Каткова Тетяна Анатоліївна</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОЛЕКТИВОМ	132
<i>Кобзар Анатолій Олександрович</i>	
МОДЕЛІ ПОЗАКЛАСНОЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	137
<i>Коваль Людмила Вікторівна</i>	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	142

<i>Колоніна Людмила Геннадіївна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЕКТОРІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.....	147
<i>Крамаренко Алла Миколаївна</i>	
<i>Логвіна-Бик Тетяна Анатоліївна</i>	
<i>Бик Наталя Володимирівна</i>	
КУРС “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” : ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	153
<i>Максимов Олександр Сергійович</i>	
<i>Яковійчук Олександр Володимирович</i>	
ХІМІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТЬ .	162
<i>Мельнікова Світлана Вадимівна</i>	
РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	166
<i>Мержева Лариса Федорівна</i>	
ДИРИГЕНТСЬКО-ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК КРИТЕРІЙ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	171
<i>Музя Євген Михайлович</i>	
<i>Христова Ольга Федорівна</i>	
РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	175
<i>Надольська Юлія Анатоліївна</i>	
<i>Фесенко Євгенія Вікторівна</i>	
ГРА ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	179
<i>Насалевич Тамара Василівна</i>	
<i>Харченко Тетяна Іванівна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	184
<i>Ніконенко Тетяна Володимирівна</i>	
КОНТЕКСТНЕ НАВЧАННЯ ЯК МЕТА-ТЕХНОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	188

Нестеренко Марина Миколаївна

**АКТУАЛЬНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВАРІАТИВНОСТІ..... 193**

Огульчанська Оксана Анатоліївна

**БІНАРНІ УРОКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ НУШ 197**

Озерова Тетяна Ярославівна

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ
ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ..... 201**

Попадич Олена Олександрівна

Староста Володимир Іванович

**ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-
ПЕРШОКУРСНИКІВ..... 206**

Попова Ольга Іванівна

**ЛІНГВОМЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ..... 211**

Прохорова Лариса Анатоліївна

Гришко Світлана Вікторівна

Непша Олександр Вікторович

**ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ
ГЕОГРАФІЇ В УКРАЇНІ 214**

Пюрко Ольга Євгенівна

Туровцева Наталя Миколаївна

Пюрко Владислав Євгенович

**РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ В ПРОЦЕСІ
ФОРМУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВНОЇ СКЛАДОВОЇ
ПРИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ
В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ШКОЛИ..... 220**

Сегеда Наталя Анатоліївна

**ГУМАНІТАРНІ МАРКЕРИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА..... 230**

<i>Прокоф'єва Олеся Олексіївна</i>	
<i>Прокоф'єва Ольга Анатоліївна</i>	
<i>Смірнов Богдан Ігорович</i>	
ШКІЛЬНИЙ БУЛІНГ: ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПРЕВЕНЦІЇ	235
<i>Сюсюкан Юрій Миколайович</i>	
<i>Альошина Альона Сергіївна</i>	
ФОРМУВАННЯ ВЧИТЕЛЕМ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ	239
<i>Степанюк Катерина Іванівна</i>	
ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ	244
<i>Стрільць Олена Володимирівна</i>	
<i>Карпенко Олександра Геннадіївна</i>	
ЗАДАЧІ З ЕКОЛОГІЧНИМ ЗМІСТОМ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЦІ	249
<i>Таблер Тетяна Іванівна</i>	
ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ ІГРОВІ РЕСУРСИ ЯК ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	254
<i>Титаренко Олена Іллівна</i>	
<i>Маракасова Катерина Андріївна</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ	259
<i>Титаренко Олена Іллівна</i>	
<i>Раткова Вікторія Олегівна</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ	264
<i>Титаренко Олена Іллівна</i>	
<i>Шерстобітова Кристина Володимирівна</i>	
ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ ПСИХОЛОГА ДО РОБОТИ З ПРОЯВАМИ АГРЕСІЇ У ПІДЛІТКІВ	268

<i>Троїцька Тамара Серафимівна</i>	
<i>Троїцька Олена Михайлівна</i>	
<i>Поправко Ольга Вікторівна</i>	
КОНСТРУКТИВІЗМ І ДІАЛОГ У ВИКЛИКАХ СУЧАСНІЙ ТРАДИЦІЙНІЙ ОСВІТИ	273
<i>Чередник Лідія Миколаївна</i>	
ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ОДНА З ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГОТОВНОСТІ ДО ТОЛЕРАНТНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	278
<i>Черняк Євгенія Борисівна</i>	
<i>Йоркіна Надія Володимирівна</i>	
ЕКО-АРТ ЯК ОСНОВА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	286
<i>Чорна Альона Віталіївна</i>	
ІНТЕРАКТИВНА ПАНЕЛЬ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ	291
<i>Чорна Ольга Олександрівна</i>	
<i>Приходько Ілона Мирославівна</i>	
ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОМ ШКОЛІ	295
<i>Шаповалова Тетяна Григорівна</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В РАМКАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	300
<i>Шаров Сергій Володимирович</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ: ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА США	306
<i>Шкода Наталя Анатоліївна</i>	
<i>Полякова Лариса Іванівна</i>	
<i>Пачев Сергій Іванович</i>	
<i>Крилова Алла Миколаївна</i>	
ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ .	311

Survey (NCES 2005–310). U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 2005. 7 p.

8. Garrett Anne G. Bullying in American schools: causes, preventions, interventions. North Carolina, 2003. 172 p.

ФОРМУВАННЯ ВЧИТЕЛЕМ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ

Сюсюкан Юрій Миколайович

викладач кафедри математики і фізики

Альошина Альона Сергіївна

здобувач вищої освіти,

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,*

м. Мелітополь, Запорізька область

Анотація. У статті розглянуто зміст екологічних знань у курсі фізики, які згруповано в три розділи: методи освоєння і використання чистих джерел енергії та принципи організації чистих виробництв; раціональне використання природних ресурсів; принципи дії захисних споруд. Розглянуто принципи відбору вчителем екологічного матеріалу та його роль у формуванні екологічної відповідальності. Вказано на необхідність аналізу вчителем Нової української школи екологічних проблем сучасності в курсі фізики, який дозволяє осмислити екологічні проблеми і перспективи розвитку людства. Обґрунтовано формування екологічної відповідальності в учнів вчителем фізики через принципові положення.

Ключові слова: екологічна відповідальність, екологічна освіта учнів закладу освіти, викладання фізики.

Формування екологічної відповідальності кожного жителя Землі є метою і очікуваним результатом екологічної освіти як складової частини

міжнародної програми “Освіта з проблем навколишнього середовища” (ЮНЕСКО, 1975 рік). Становлення відповідального ставлення учнів до навколишнього природного середовища та здоров'я людини відбувається на основі виховання екологічної свідомості, мислення і екологічно компетентної поведінки.

Формування екологічної відповідальності пов'язане з екологічної освіченістю випускника закладу освіти, що виявляється в наступному:

- володіння системними знаннями про екологічні взаємодії природи, людини і суспільства, про екологічні проблеми сучасності і способи їх вирішення;

- вихованість по відношенню до природи як однієї з головних життєвих і морально-естетичних цінностей, екологічно доцільна поведінка і діяльність, наполегливе прагнення до активної охорони і відновлення навколишнього природного середовища;

- розвинена здатність до причинного і імовірнісного аналізу екологічних ситуацій, альтернативного мислення в виборі способів вирішення екологічних проблем на рівні побутової поведінки [0].

Екологічна відповідальність учнів формується в процесі екологічного виховання, яке, в свою чергу, здійснюється в процесі вивчення різних предметів, збагачених екологічними знаннями. Фізичні знання діляться на фундаментальні та прикладні. Екологічні знання, пов'язані зі шкільним курсом фізики можна віднести до прикладних.

Передбачається, що їх розвиток сприяє реалізації принципу зв'язку з життям при навчанні фізики. політехнічний аспект екологічних знань пов'язаний, переважно, з розкриттям провідної ідеї про оптимізацію взаємодії в системі “Природа – суспільство – людина”. У шкільному курсі фізики принцип політехнізму розуміється як ознайомлення учнів з фізичними основами сучасної індустрії. У зв'язку з цим під політехнічним аспектом розуміються знання про фізичних основи техніки і технологічних процесів, надають мінімальний негативний вплив на природні системи [2, 3].

Зміст екологічних знань в курсі фізики можна згрупувати в три розділи. Методи освоєння і використання чистих (відновлюваних, які мінімально забруднюють природу) джерел енергії та принципи організації чистих виробництв. До чистих джерел енергії відносять річки, вітер, сонячне випромінювання, геотермальні води, припливи та ін. До чистих виробництв належать ті, які використовують енергію чистих джерел, а також, виробничі цикли яких є замкнутими. Чисті джерела і виробництва характеризуються тим, що не вимагають спеціальних заходів для запобігання або зменшення негативного впливу на природні системи. Вони самі виключають такий вплив.

Раціональне використання природних ресурсів, або зменшення витрат енергії та матеріалів на кожну одиницю корисного ефекту, передбачає розвиток знань: про методи підвищення ККД технічного пристрою і технологічних процесах; про деякі шляхи здійснення безвідходної технології; про методи використання вторинних матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів; про шляхи зменшення втрат енергії та матеріалів, а, отже, і зменшення викиду забруднювачів.

Принципи дії захисних споруд. У різних типах виробництва використовуються різні захисні споруди, що працюють за принципом очищення і сортування. Інші спрацьовують в разі аварії (бетонні і сталеві оболонки, спеціальні резервуари). Консервувальні споруди не допускають викидів за певні просторові межі (контейнери, закриті природні резервуари), а не розсіюють речовину або енергію в навколишнє середовище (димові труби, системи повітряного і випарного охолодження). До очищувальних споруд відносяться пило-газоулавлювальні та водоочисні споруди, які вловлюють забруднювачі з газів, що відходять до викидів, або з води (електрофільтр, аерозольний фільтр). Сортувальні споруди дозволяють розділяти важко використовувані суміші. Якщо такого поділу не зробити, то суміші стануть відходами та забруднювачами середовища

Розглянемо принципи відбору вчителем екологічного матеріалу, що вивчається в курсі фізики. ефективність формування екологічної відповідальності в учнів багато в чому залежить від вибору відповідного навчального матеріалу, а також шляхів і засобів його вивчення, запропонованих вчителем з урахуванням особливостей розвитку учнів. Розглянутий матеріал має містити основні фізичні і технічні фактори, параметри взаємодії суспільства і природи, давати чітке уявлення про роль цих факторів в житті тварин, рослин і людини, про згубні наслідки впливу ряду сучасних виробничих процесів на природу, знайомити учнів з основними особливостями рішення деяких соціально-політичних проблем охорони природи і раціонального використання її багатств, з сучасними методами охорони навколишнього середовища, в основі яких лежать фізичні закономірності, з перспективою розвитку і застосування цих методів [0].

Зміст питань екології, що вивчаються в курсі фізики, має визначатися і з урахуванням загальних цілей навчання і виховання [0, 0]. Вони повинні бути логічно пов'язані з програмою враховувати природно-кліматичні, господарські та географічні особливості району, де знаходиться школа. При відборі екологічного матеріалу не можна забувати про один з головних дидактичних принципів – принцип науковості, який вимагає, щоб питання екології включалися в зміст навчального предмета без спотворення, спрощенців і вульгаризації.

Отже, при викладі екологічного матеріалу повинен бути збережений сучасний рівень розвитку екології – її основні теорії, методи і отримані дані (наукові факти, поняття, закономірності). Це можна зробити, розподіливши матеріал в нерозривній послідовності за роками навчання, розділів, тем і питань шкільного курсу фізики із суворим дотриманням внутрішньої логічної структури курсу і з урахуванням міжпредметних зв'язків [0].

Для розвитку в учнів пізнавального інтересу до проблеми охорони природи, додання процесу навчання необхідної соціальної значущості, конкретності і емоційності при відборі питань охорони природи вчителю

треба також урахувати кілька умов при викладі екологічного матеріалу. До них відносяться наступні: питання екології повинні бути органічно пов'язані зі змістом досліджуваного навчального матеріалу; вони повинні викладатися в інформативному плані, займаючи не більш 5–6 хвилин; їх слід використовувати для збудження інтересу учнів до досліджуваного матеріалу (наприклад, для створіння проблемної ситуації на уроці); при ознайомленні школярів з питаннями екології необхідно залучати їх знання, набуті в курсах інших предметів, широко використовувати наочні (графіки, таблиці, фотографії тощо) і технічні засоби навчання.

Для засвоєння учнями на уроках фізики екологічних знань можна використовувати всі основні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемний, дослідницький, метод проєктів тощо. При виборі того чи іншого методу навчання та виховання в кожному конкретному випадку потрібно, перш за все, враховувати зміст досліджуваних екологічних відомостей, життєвий досвід і опорні знання учнів, їх вікові особливості. Заняття, які мають високу екологічну спрямованість, що об'єднують навчальний матеріал з фізики, хімії та інших природничих предметів, можна проводити у вигляді лекцій, бесід, навчальних семінарів, конференцій.

Таким чином, очевидна необхідність аналізу екологічних проблем сучасності в курсі фізики, який дозволяє осмислити екологічні проблеми і перспективи розвитку людства. Для формування екологічної відповідальності в учнів необхідно спиратися на наступні принципові положення: в процесі формування відповідального ставлення до природного середовища враховується взаємозв'язок глобального, національного і краєзнавчого підходу; враховується єдність інтелектуального і емоційного сприйняття середовища і практичної діяльності щодо її поліпшення.

Список використаних джерел

1. Гузь В.В. Дидактичні технології формування екологічної компетентності старшокласників у навчанні природничо-науковим дисциплінам. С.52-56. Режим доступу. URL :

http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpkp_ped/2008_14/2_02_Huss.pdf
(дата звернення : 16.05.2019).

2. Державний стандарт базової і повної середньої освіти Режим доступу. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> (дата звернення : 16.05.2019).

3. Концепція екологічної освіти України. *Екологія і ресурси*. 2002. № 4. С. 5–25.

4. Самілик В. І. Формування екологічної компетентності студентів-біологів – майбутніх вчителів. URL : <http://nauka.zinet.info/6/samilyk.php> (дата звернення : 16.05.2019).

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ

Степанюк Катерина Іванівна

кандидат педагогічних наук, доцент

*Бердянський державний педагогічний університет,
м. Бердянськ, Запорізька область*

Анотація. Особистісно-професійний розвиток майбутніх учителів початкової школи в умовах реалізації Концепції НУШ доцільно здійснювати із застосуванням різних форм і методів навчання, зокрема виконання навчально-дослідницьких завдань у процесі квазіпрофесійної діяльності, розробку моделей наукового дослідження та створення портфоліо проєктів.

Ключові слова: Нова українська школа, професійний розвиток майбутніх учителів початкової школи, квазіпрофесійна діяльність, технологічно-проектувальні уміння.

У процесі осмислення і проєктування концептуальних підходів фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах реалізації